

1 **Þetta er hið nýja testament***Biblía. Nýja testamentið**Oddstementi*

Þetta er hið nýja Testament, Jesu Christi | eigenlig ord oc Euangelia huer hañ | sialfr predikadi oc kendi, hier i hei- | me, Sem hñ s postular oc Gudz spi | alla meñ | sidan skrifudu. Þau | eru nu hier vtlogd a Nor | rænu, Gudi til lofs oc | dyrdar, eñ | almuga- | l nū til sæmdar oc | Salu hialpar.

Að bókarlókum: „Þryckt vti Konungligum stad Ros- | chylld af mier Hans Barth | xii dag Aprilis, Anno | domini, M Dxl“

Útgáfustaður og -ár: Hróarskelda, 1540*Prentari:* Barth, Hans*Umfang:* A-Z, a-s10. [660] bls. 8°*Útgáfa:* 1*Þýðandi:* Oddur Gottskálksson (~1556)*Viðprent:* „VI Chrestian met- gudtz naade ...“ A2a-3a. Konungsbréf, skrifað „otthende dagen effther alle Helgen dagh“ (3: 9. nóvember) 1539.*Viðprent:* Luther, Martin (1483-1546): „formale“ A3b-7a.*Viðprent:* „Þessar eru bækr hins nýja testamenti.“ A7a-b.*Viðprent:* „Registrū huernen finnast skulu pistlar oc Gudzspioll, þau sem lesiñ verda i heilagre, Kirkiu, a Suñ u daugū eda odrum hatidū, kring vm tolf manudu ...“ s5a-7b.*Viðprent:* Oddur Gottskálksson (~1556): „OLLum Gudz vtuoldum ...“ s8a-10b. Eftirmáli.*Athugasemd:* Þetta er elsta prentaða bók á íslensku sem varðveist hefur. Ljósprentuð í Kaupmannahöfn 1933 í Monumenta typographica Islandica 1. Ný útgáfa, Nýja testamenti Odds Gottskálkssonar, Reykjavík 1988.*Efnisorð:* Guðfræði ; Biblían*Skreytingar:* Myndskreyttur rammi á titilblaði.

Bókfræði: Halldór Hermannsson (1878-1958): Icelandic books of the sixteenth century, *Islandica* 9 (1916), 2-4. • Aarsberetninger og meddelelser fra det Store Kongelige Bibliothek 2 (1875), 229-231. • Halldór Hermannsson (1878-1958): Catalogue of the Icelandic collection bequeathed by Willard Fiske 1, Ithaca 1914, 46. • Jón Helgason (1867-1942): Athugasemd við athugasemd um Nýjateamenti Odds Gottskálkssonar, Ísafold 34 (1907), 187. • Nielsen, Lauritz (1881-1947): Dansk bibliografi 1482-1550, Kaupmannahöfn 1919, 268. • Uggla, Arvid Hjalmar: Uppsala universitetsbiblioteks samling av nyisländsk litteratur, Uppsala universitets biblioteks minnesskrift 1621-1921, Uppsalir 1921, 551. • Guðbrandur Vigfússon (1827-1899), Powell, Georg: An Icelandic prose reader, Oxford 1879, 265-336, 433-443. • Eiríkur Magnússon (1833-1913): Dr Gudbrand Vigfusson's ideal of an Icelandic New Testament translation, Cambridge 1879. • Eiríkur Magnússon (1833-1913): Nokkur orð um þýðingu Odds lögmanns Gottskálkssonar á Matteusar guðspjalli, Reykjavík 1879. • Páll Eggert Ólason (1883-1949): Menn og menntir siðskiptaaldarinnar á Íslandi 2, Reykjavík 1922, 533-555. • Páll Eggert Ólason (1883-1949): Ritfregnir, Skírnir 91 (1917), 210. • Jón Helgason (1899-1986): Málið á Nýja testamenti Odds Gottskálkssonar, Kaupmannahöfn 1929. • Jón Helgason (1867-1942): Oddur Gottskálksson og den förste islandske oversættelse af det Ny testamente, Festskrift till J. Gummerus och M. Ruuth, Helsinki 1930, 71-92. • Sigurður Nordal (1886-1974): Introduction, Monumenta typographica Islandica 1, Kaupmannahöfn 1933. • Sigurbjörn Einarsson: Oddur Gottskálksson, Nýja testamenti Odds Gottskálkssonar, Reykjavík 1988, vii-xx. • Guðrún Kvaran, Gunnlaugur Ingólfsson, Jón Aðalsteinn Jónsson: Um þýðingu Odds og útgáfu þessa, Nýja testamenti Odds Gottskálkssonar, Reykjavík 1988, xxi-xxxii. • Þórir Óskarsson: Sundurgreinilegar tungur. Um mál og stíl Nýja testamentis Odds Gottskálkssonar, *Studia theologica Islandica* 4 (1990), 203-221. • Vilborg Auður Ísleifsdóttir: Oddur norsk og Nýja testamentið 1540, *Ritmennt* 10 (2005), 133-150.

Rafrænn aðgangur: <https://baekur.is/bok/9e16b051-a1e9-441e-83b5-c4bd6451d4e3>

Fjórir guðspjallamenn

Biblía. Nýja testamentið. Fjórir guðspjallamenn
[Fjórir guðspjallamenn.]

Útgáfustaður og -ár: Hólar, um 1550

Útgefandi: Jón Arason (1484–1550)

Athugasemd: Eina heimild um þessa bók er ævisaga Brynjólfs biskups Sveinssonar eftir sr. Torfa Jónsson í Gaulverjabæ: „Á þriðjudaginn, sem var Laurentiimessa eður 10. Augusti var hann kistulagður með hans N. T. Græco, Davíðs psaltara og Fjórum guðspjallamönnum, er biskup Jón gamli að Hólum lét útleggja og þrykkja, sem hans formáli útvisar, ef þar af finnst nokkurt exemplar.“

Efnisorð: Guðfræði ; Biblían

Bókfræði: Jón Halldórsson (1665–1736): Biskupasögur 2, Reykjavík 1911–1915, 377. • Halldór Hermannsson (1878–1958): Bibliographical notes, *Islandica* 29 (1942), 63–65. • Harboe, Ludvig (1709–1783): Kurtze Nachricht von der Isländischen Bibel-Historie, *Dänische Bibliothec* 8 (1746), 1–156, einkum 19. • Páll Eggert Ólason (1883–1949): Menn og menntir siðskiptaaldarinnar á Íslandi 1, Reykjavík 1919, 408–414. • Halldór Hermannsson (1878–1958): Prentsmiðja Jóns Matthíassonar, *Almanak Ólafs S. Thorgeirssonar* 36 (1930), 21–37. • Steingrímur Jónsson (1951): Prentaðar bækur, *Íslensk þjóðmenning* 6, Reykjavík 1989, 91–115, einkum 92–93. • Björn S. Stefánsson (1937): Íslenzkt guðspjallarit Jóns biskups Arasonar, *Saga* 28 (1990), 176–178. • Einar Gunnar Pétursson (1941): Bókaútgáfa á biskupsstólunum, *Saga biskupsstólanna*, Akureyri 2006, 569–605, einkum 573–574.

3 **Bugenhagen, Johann (1485–1558)****Historía pínunnar og upprisu drottins vors**

Historia | Pinuñ ar og vppri- | su Drottins vors Jesu | Christi vt af fiorum Gudzpi- | alla moñ uni[!] af D: Johanni | Bugenhagen Pamerano[!] at | nyiu med athyle[!] | tiil[!] samans | lesin | Þar med eirniñ ey- | ding og nidrbrot Hern | salem[!] borgar og allra Gydinga | lydz hid stuttligazta handtierut | og yfuerskodut, Enn a norræ- | nu vtlaugd af mier Odde | Gotzskalkz syne, Arū | epter Gudz | burd. | M. D. xlv. | Areykum i Anluese[!].

Að bókarlokum: „Pryckt vti Konnungligum stad | Kaupenhafn af mier Hans Wingard | M. D. Lviij.“

Útgáfustaður og -ár: Kaupmannahöfn, 1558

Prentari: Wingartner, Hans (1528–1559)

Umfang: A–Z, aa–qq3. [310] bls. 4°

Útgáfa: 1

Útgefandi: Gísli Jónsson (1515–1587)

Þýðandi: Oddur Gottskálksson (~1556)

Viðprent: Palladius, Peder (1503–1560): „Peder Palladius Doctor Superintendens i Sielands Stict, oc tilsius Mand, offuer de omliggendes Lande som høre til Danmarks Rige. Den Christen lesere Fred oc Naade aff Gud ved Jesum Christum.“ A2a–b. Dagsett „Løffuerdag effter Alle Guds Helligens Dag“ (c: 6. nóvember) 1557.

Efnisorð: Guðfræði ; Biblían

Skreytingar: Myndskreyttur rammi á titilblaði. 1.–3., 10.–11. og 20. lína á titilsíðu í rauðum lit.

Bókfræði: Halldór Hermannsson (1878–1958): *Icelandic books of the sixteenth century*, *Islandica* 9 (1916), 11–13. • Nielsen, Lauritz (1881–1947): *Dansk bibliografi 1551–1600*, Kaupmannahöfn 1931–1933, 443. • Páll Eggert Ólason (1883–1949): Menn og menntir siðskiptaaldarinnar á Íslandi 2, Reykjavík 1922, 578–580.

Rafrænn aðgangur: <https://baekur.is/bok/6da440ea-be1e-4475-9b79-18cd42e7cdf8>

Jesus Syrach á norrænu

Biblía. Gamla testamentið. Jesus Syrach
Jesus | Syrach, a Nor- | rænu. | 1580.

Útgáfustaður og -ár: Hólar, 1580

Prentari: Jón Jónsson (1540–1616)

Umfang: A–N+. (208+) bls. 8°

Þýðandi: Gissur Einarsson (1512–1548)

Viðprent: Luther, Martin (1483–1546): „Formale yfer Bokina Jesu Syrachs D. Mart. Luth.“ A1b–3b.

Viðprent: „Ad Menn Kuñ e Þess framar til Guds ötta at uppvekiastr, eru hier tilsettar Nockrar mals greiner wr Heilagre Ritningu ut af Otta Drottins, auk þeirra sem aður eru i þessari Jesus Syrachs Book.“ O1b–3a.

Athugasemd: Þrjú eintök eru þekkt, öll óheil. Lengst nær eintak í Þjóðbókasafni Skota í Edinborg, endar á N8, en niðurlag er skrifað, O1–3a; þar stendur að bókarlokum: „Pryckt ä Hölum i Hialltadal. | af Jone Jons

Syne. Anno. | 1580.“

Efnisorð: Guðfræði ; Biblían

Skreytingar: Myndskreyttur rammi á titilblaði.

Bókfræði: Halldór Hermannsson (1878–1958): Icelandic books of the sixteenth century, *Islandica* 9 (1916), 25–26. • Uggla, Arvid Hjalmar: Uppsala universitetsbiblioteks samling av nyisländsk litteratur, Uppsala universitets biblioteks minnesskrift 1621–1921, Uppsalir 1921, 556–558. • Páll Eggert Ólason (1883–1949): Menn og menntir siðskiptaaldarinnar á Íslandi 2, Reykjavík 1922, 560–562. • Gissur Einarssons islandske oversættelse af Ecclesiasticus og Prouerbia Salomonis, *Bibliotheca Arnamagnæana* 15 (1955). • Westergaard-Nielsen, Christian: To bibelske visdomsbøger og deres islandske overlevering, *Bibliotheca Arnamagnæana* 16 (1957).

5 Salómonis orðskviðir

Biblía. Gamla testamentið. Orðskviðir

Salomo- | nis Ordzkuider | a Norrænu | O | Actorum X. | Huer sem Ottast Gud, og | giører Riettuise a þeim | hefur hñ þocknan.

Að bókarlokum: „Þryckt a Holum i Hialltadal, | af Jone Jonssyne. Añ o | 1580.“

Útgáfustaður og -ár: Hólar, 1580

Prentari: Jón Jónsson (1540–1616)

Umfang: A–I4. [135] bls. 8°

Þýðandi: Gissur Einarsson (1512–1548)

Viðprent: Luther, Martin (1483–1546): „Formale yfer Ordzkuida Bokina Salomonis. D. M. L.“ A2a–5b.

Efnisorð: Guðfræði ; Biblían

Skreytingar: Myndskreyttur rammi á titilblaði. Bókarhnútar, smámyndir eða einkunnarorð.

Bókfræði: Halldór Hermannsson (1878–1958): Icelandic books of the sixteenth century, *Islandica* 9 (1916), 25. • Uggla, Arvid Hjalmar: Uppsala universitetsbiblioteks samling av nyisländsk litteratur, Uppsala universitets biblioteks minnesskrift 1621–1921, Uppsalir 1921, 556–558. • Páll Eggert Ólason (1883–1949): Menn og menntir siðskiptaaldarinnar á Íslandi 2, Reykjavík 1922, 559–560. • Gissur Einarssons islandske oversættelse af Ecclesiasticus og Prouerbia Salomonis, *Bibliotheca Arnamagnæana* 15 (1955). • Westergaard-Nielsen, Christian: To bibelske visdomsbøger og deres islandske overlevering, *Bibliotheca Arnamagnæana* 16 (1957).

6 Biblía það er öll heilög ritning

Biblía

Guðbrandsbiblía

Biblia | það Er, Øll | Heilög Ritning, vtlögd | a Norrænu. | Med Formalum Doct. | Martini. Lutheri. | Prentad a Holum, Af | Jone Jons Syne | M D LXXXIII.

Að bókarlokum: „Þetta Bibliu verk var endad | a Holum i Hiallta dal, af Jone Jons Syne, | þa ñ vj. Dag Junij. Añ o Domini. M D LXXXiii“

Auka titilsíða: „Allar Spa- | mañ a Bækurnar, vtlagd- | ar a Norrænu | Act. 10. | Þessum (Christo) bera all- | er Spamenn Vitne, Ad | aller þeir sem trua a hañ , | skulu fa Fyrergiefning | Syndañ a, fyrer hñ s | Nafn | M D L XXXIII.“ 4, cxcii, cxc. Á sumum eintökum eru breytt línuskil á titilsíðu: „vtagd- | ar“. Blaðatal lxxxviii og xc vantar; fyrri talan hefur verið sett á lxxxvii b, en síðari talan á lxxxix b.

Auka titilsíða: „Nyia Testa- | mentum, a Norrænu. | Matth. 17. | Þesse er minn Elskuligur | Sonur, ad huerium mier | vel þocknast, Honum | skulu þier hlyda | 1584.“ 1, cxxiii, 1.

Útgáfustaður og -ár: Hólar, 1584

Prentari: Jón Jónsson (1540–1616)

Umfang: 2° Bókinni er skipt í þrjá hluta, og er hver þeirra sér um arka- og blaðatal; fyrsti hluti: [6], ccxcv bl.; annar hluti: [4], cxcii [rétt: cxc] bl.; þriðji hluti: [1], cxxiii, [1] bl.

Útgáfa: 1

Útgefandi: Guðbrandur Þorláksson (–1627)

Þýðandi: Oddur Gottskálksson (–1556)

Þýðandi: Gissur Einarsson (1512–1548)

Viðprent: Friðrik II Danakonungur (1534–1588): „WI Friderich thend Anden ...“ 1b. Konungsbréf dagsett 19. apríl 1579.

Viðprent: Friðrik II Danakonungur (1534–1588): „WI Friderich thend Anden ...“ 2a. Konungsbréf dagsett 22. apríl 1579.

Viðprent: Guðbrandur Þorláksson (–1627): „Til Lesarans“ cxxiv a.

Athugasemd: Notuð er þýðing Nýja testamentisins eftir Odd Gottskálksson sem mun einnig hafa þýtt nokkurn hluta Gamla testamentisins; Gissur biskup Einarsson þýddi Orðskviðu Salómons og Jesú Síraks bók; um aðra þýðendur er óvíst. Ljósprentuð í Reykjavík 1956–1957 og aftur 1984.

Efnisorð: Guðfræði ; Biblían

Skreytingar: Myndskreyttur rammi á titilblöðum. Í skraut á titilsíðum eru felld orðin: „ÞESSE ER MINN ELSKLEGI SONVR I HVERIVM MIER VEL“. 1.-4., 7. og 8. lína á aðaltitilsíðu í rauðum lit.

Bókfræði: Halldór Hermannsson (1878-1958): Icelandic books of the sixteenth century, *Islandica* 9 (1916), 28-35. • Harboe, Ludvig (1709-1783): Kurtze Nachricht von der Isländischen Bibel-Historie, *Dänische Bibliothec* 8 (1746), 1-156. • Henderson, Ebenezer (1784-1858): Iceland 2, *Edinborg* 1818, 247-306. Íslensk þýðing, Reykjavík 1957, 391-428 • Guðbrandur Vigfússon (1827-1899), Powell, Georg: An Icelandic prose reader, Oxford 1879, 433-443. • Páll Eggert Ólason (1883-1949): Menn og menntir siðskiptaaldarinnar á Íslandi 2, Reykjavík 1922, 538 o. áfr. • Páll Eggert Ólason (1883-1949): Menn og menntir siðskiptaaldarinnar á Íslandi 4, Reykjavík 1926, 373-383. • Haraldur Nielsson (1868-1928): De islandske bibeloversættelser, *Studier tilegnede Fr. Buhl, Kaupmannahöfn* 1925, 181-198. • Bonde, Hildegard: Die Gudbrand-Bibel, *Zentralblatt für Bibliothekswesen* 52 (1935), 241-247. • Westergaard-Nielsen, Christian: Um þýðingu Guðbrandarbiblíu, *Kirkjuritið* 12 (1946), 318-329. • Westergaard-Nielsen, Christian: To bibelske visdomsbøger og deres islandske overlevering, *Bibliotheca Arnamagnæana* 16 (1957), 364-378, 453-464. • Magnús Már Lárusson (1917-2006): Drög að sögu íslenzkra biblíuþýðinga 1540-1815, *Kirkjuritið* 15 (1949), 336-351. • Steingrímur J. Þorsteinsson (1911-1973): Íslenzkar biblíuþýðingar, *Viðförli* 4 (1950), 48-85. • Rosenkilde, Volmer: Europæiske bibeltryk, *Esbjerg* 1952, 202-206. • Bandle, Oskar (1926-2009): Die Sprache der Guðbrandsbiblíu, *Bibliotheca Arnamagnæana* 17 (1956). • Magerøy, Ellen Marie: Planteornamentikken i islandsk treskurd, *Bibliotheca Arnamagnæana Supplement* 5 (1967), 55 o. áfr. • Stefán Karlsson (1928-2006): Um Guðbrandsbiblíu, *Saga* 22 (1984), 46-55. • Einar Gunnar Pétursson (1941): Guðbrandur Þorláksson og bókaútgáfa hans, *Árbók Landsbókasafns Nýr fl. 10* (1984), 5-26. • Einar Gunnar Pétursson (1941): Fáein atriði um biblíuna úr Minnis- og reikningabók Guðbrands biskups, *Árbók Landsbókasafns Nýr fl. 10* (1984), 27-36. • Böðvar Kvaran (1919-2002): Auðlegð Íslendinga, Reykjavík 1995, 50-54. • Ragnar Fjalar Lárusson (1927-2005): Hólabiblíurnar þrjár, Þá sporet af gamle bibler, *Kaupmannahöfn* 1995, 35-43, 46-58. • Guðrún Kvaran: Die Anfänge der Buchdruckerkunst in Island und die isländische Bibel von 1584, *Gutenberg-Jahrbuch* 72 (1997), 140-147.

Rafrænn aðgangur: <https://baekur.is/bok/cc67179c-0a98-4489-aa90-977c46b38117>

7 Dietrich, Veit (1506-1549)

Súmmaría yfir það nýja testamentið

Summaria | Yfer Þad Nyia Tes- | tamentid. | Þad er. | Innehalld, Meining og Vnderstada Malsins, Og | Þær sierlegustu Lærdoms greiner, sem eru, j Sierhuerium Capitula, | Skrifadar j Þysku Male af Vel lærdum Manne Vito | Theodoro, Sem Var Predikare Gudligs Ordz | j þeim Stad Norenberg j | Þyska Lande. | A Islensku Vtlagdar af Gudbrande | Thorlaks Syne. | O | Coloss. III. | Latid Christi Ord Rijkugliga byggia a medal ydar | med allre Visku. | 1589.

Að bókarlókum: „Pryckt a Nupufelle j Eyiafirde | af Jone Jons syne, Aar epter Gudz burd. | M. D. LXXXIX.“ Aaa3b.

Útgáfustaður og -ár: Núpufell, 1589
Prentari: Jón Jónsson (1540–1616)
Umfang: A2, B–D, Aa–Dþ, Aaa3. [386] bls. 4°

Þýðandi: Guðbrandur Þorláksson (–1627)
Viðprent: Guðbrandur Þorláksson (–1627): „Þeim Froma Lesara oskar eg Gudbrandur Thorlaks Son Nædar og Fridar af Gude Fødur fyrer Jesum Christum.“ A1b–2b. Formáli.
Prentaþrigði: Leiðréttingar á Aaa3b eru ekki í öllum eintökum.
Efnisorð: Guðfræði ; Biblían
Skreytingar: Bókarhnútar, smámyndir eða einkunnarorð.
Bókfræði: Halldór Hermannsson (1878–1958): Icelandic books of the sixteenth century, *Islandica* 9 (1916), 39–40. • Pétur Sigurðsson (1896–1971): Sextándu og seytjándu aldar bækur íslenzkar, *Árbók Landsbókasafns* 9 (1952), 81.
Rafrænn aðgangur: <https://baekur.is/bok/08fe0430-3707-4690-a8a2-93d7ce2e885b>

- 8 Dietrich, Veit (1506–1549)
Luther, Martin (1483–1546)

Súmmaría yfir það gamla testamentið

Summaria | Yfer það Gamla | Testamentid. | Það er, | Ín ehalld og meining sierhuers Capitula, | Og huad Madur skal af sierhuerium Capitula | hellst læra. Samsett af Vito | Theodoro. | Vtlagt a Íslensku af | Gudbrande Thorlaks syne. | O | Sæler eru þeir sem ad heyra Gudz ord | og vardueita það Luc. XI. | A.
Að bókarlokum: „Þryckt a Nupufelle af Jone Jons syne, | Þann XI. Dag Januarij. | 1591.“

Útgáfustaður og -ár: Núpufell, 1591
Prentari: Jón Jónsson (1540–1616)
Umfang: A, A–D, Aa–Dd, Dd–Ee, F2, Ee–Mm. 2 ómerkt bl. [319] bls. 4°

Þýðandi: Guðbrandur Þorláksson (–1627)
Viðprent: Guðbrandur Þorláksson (–1627): „Þeim Kristeliga Lesara, Næd og Fridur af Gude Fødur fyrer Jesum Christum“ A1b–4a. Formáli.
Viðprent: Luther, Martin (1483–1546): „Summaria yfer Psalltarañ Samsett Af D. Martin. Luther“ Cc3a–Mm[5]a.
Athugasemd: Í neðstu línu á titilsíðu er arkavísir.
Efnisorð: Guðfræði ; Biblían
Skreytingar: Bókarhnútar, smámyndir eða einkunnarorð.
Bókfræði: Halldór Hermannsson (1878–1958): Icelandic books of the sixteenth century, *Islandica* 9 (1916), 41–42.
Rafrænn aðgangur: <https://baekur.is/bok/6bf205b5-403a-4ff2-b789-51e39c616255>

- 9 Sigurður Stefánsson (–1595)

Argumenta singulorum capitum librorum Samuelis

[Argumenta singulorum Capitum Librorum Samuelis. Havn. 1593.]

Útgáfustaður og -ár: Kaupmannahöfn, e.t.v. 1593
Umfang: 4°

Varðveislusaga: Ekkert eintak er nú þekkt. Titill er tekinn hér upp eftir Jens Worm. Hálfðan Einarsson getur bókarinnar einnig: „Compendium Librorum Samuelis carmine latino confectum dedicavit Dn. Arngrimo Jonæ auctor Sigurdus Stephani, Rector Scholæ Skalholtinæ.“ Enn fremur getur Jón Þorkelsson Skálholtsrektor bókarinnar: „Præter hoc schediasma [þ. e. Lucubratio de geniis et spectris] carmina qvædam elucubravít metro diverso, quibus contenta librorum Samuelis exhibet, Hafniæ prodierunt ... [?] 1593, dedicata Arngrimo Jonæ celebri Crymogææ auctori, tum temporis sine dubio Hafniæ commoranti. Ex utroque specimine apparet satis eum profecisse in Latinitate cultiore [?] cum de spectris scriberet, nec inductum fuisse, licet ingenio sit maxime abusus, illud materiæ futili et obscuræ impendendo.“ (Gml. Kgl. Saml. 2872, 4to; Specimen Islandiæ non-barbare).
Efnisorð: Guðfræði ; Biblían
Bókfræði: Worm Jens (1716–1790): Forsøg til et lexicon over danske, norske og islandske lærde mænd 2, Kaupmannahöfn 1773, 429. • Hálfðan Einarsson (1732–1785): Sciagraphia historiæ literariæ Islandicæ, Kaupmannahöfn 1777, 61. • Halldór Hermannsson (1878–1958): Icelandic books of the sixteenth century, *Islandica* 9 (1916), 42–43.

- 10 [Bugenhagen, Johann (1485–1558)]

Historía þínunnar og upprisunnar drottins vors

Historia | Þínunnar og Vpprisunnar | Drottins vors Jhesu Christi, vt | af fíorum Gudspíalla Møñ | um til samans leseñ | Þar med eirnenn Eyding og | Nidur brot Borgareñ ar Jeru- | salem, og alls Gydinga Lydz | hid stuttlegasta. | O | Anno Domini. | M. D. XC. VI. | ʒ.c

Útgáfustaður og -ár: Hólar, 1596

Umfang: A-D. [63] bls. 8°

Útgáfa: 2

Þýðandi: Oddur Gottskálksson (-1556)

Athugasemd: Þetta er endurskoðuð útgáfa ritningarstaðanna í tilsvarende köflum fyrri útgáfu 1558.

Prentuð enn í Guðspjöllum og pistlum 1617 og oftar. Síðari hluti, Um eyðing og niðurbrot borgarinnar Jerúsalem, var prentaður með M. Chemnitz: Harmonia evangelica, 1687 og oftar.

Efnisorð: Guðfræði ; Biblían

Skreytingar: Bókarhnútar, smámyndir eða einkunnarorð.

Bókfræði: Halldór Hermannsson (1878-1958): Icelandic books of the sixteenth century, Islandica 9 (1916), 48-49.

11 Davíðssaltari sá stutti

Biblía. Gamla testamentið. Davíðs sálmar

Stutti saltari

[Davidspsaltare sá stutte; sive flores quidam ab Arngrimo Jonæ ex Psalterio Davidis collecti. in 8. 1597.]

Útgáfustaður og -ár: Hólar, e.t.v. 1597

Tengt nafn: Arngrímur Jónsson Vídalín ; lærði (1568-1648)

Umfang: 8°

Varðveislusaga: Útdráttur úr Davíðs sálum með skýringum Arngríms lærða Jónssonar. Ritsins er getið á ofangreindan hátt hjá Finni Jónssyni, sbr. Hálfðan Einarsson: „Psalterium Davidis abbreviatum (sive, Sententiæ consolatoriæ e Psalmis Davidis collectæ ab Arngrimo Jonæ Ecclesiaste Melstadensi, in eorum gratiam, qvi angoribus conscientiæ inqvietantur) prodiit Holis 1597“. Ekkert eintak er varðveitt. Stutti saltari var prentaður aftan við Bænabók eftir Musculus 1611 og 1653, en sú bók var fyrst prentuð á Hólum 1597, og kynnu bækurnar þá að hafa verið prentaðar hvor í sínu lagi. Stutti saltari var enn prentaður aftan við Enchiridion eftir Þórð biskup Þorláksson 1671.

Efnisorð: Guðfræði ; Biblían ; Sálmar

Bókfræði: Finnur Jónsson (1704-1789): Historia ecclesiastica Islandiæ 3, Kaupmannahöfn 1775, 379. •

Hálfðan Einarsson (1732-1785): Sciagraphia historiæ literariæ Islandicæ, Kaupmannahöfn 1777, 211. •

Halldór Hermannsson (1878-1958): Icelandic books of the sixteenth century, Islandica 9 (1916), 55.

12 [Luther, Martin (1483-1546)]

Passionall. Písl og pína vors herra Jesú Kristi

Passionall | Þiisl og Þiina | vors Herra Jesu Christi, sa- | man lesen af þeim fíorum Gudspíalla | Møñ um, Med fõgrum Figurum, | og Hiartnæmum Gudleg- | um Bænum. | Vngdomenum og þeim einföll | du til Gagns og Gooda. | O | Prentad a Holum. | - | ANNO. M. D. XC. VIII.

Útgáfustaður og -ár: Hólar, 1598

Umfang: A-L4. [168] bls. 8°

Útgáfa: 1

Þýðandi: Guðbrandur Þorláksson (-1627)

Viðprent: Luther, Martin (1483-1546): „So hefur sa æruverdige Guds Madur Doct: Martinus Luther, skrifad vm þañ Passionall.“ A2a-3a.

Viðprent: „So skrifa þeir Gømlu Lærefedur, og þeir adrer sem vandlega hafa epterleitad, og ransakad þa Atburde sem skiedu, epter það þa Herrañ Christur hañ var Dæmdur til Dauda.“ H7b-I2b.

Efnisorð: Guðfræði ; Biblían

Skreytingar: Bókarhnútar, smámyndir eða einkunnarorð. 2.-4., 8., 9. og 11.-13. lína á titilsíðu í rauðum lit.

Bókfræði: Halldór Hermannsson (1878-1958): Icelandic books of the sixteenth century, Islandica 9 (1916), 57-58. • Fiske, Willard (1831-1904): Bibliographical notices 6 (1907), 1.

Rafrænn aðgangur: <https://baekur.is/bok/74d371ef-fcaa-4e04-ab18-aac83b42eeff>

13 Dietrich, Veit (1506-1549)

Súmmaría ... yfir allar Spámannabækurnar

SVMARIA | VITI THEODORI. | Yfer allar Spámanna Bæ- | kurnar. Mergur mals, Summa, og stutt Innehald | sierhuørs Capitula, Skrifad j fyrstu j þysku Mæle. Enn nu | vtlagt þeim til Gagns og Gooda sem

| Guds Ord elska. | Sömuleidis, Eitt | Almennelegt Registrur | Yfer alla Bibliuna og Bækur hins | Gamla og nyia Testamentis, Harla gagn- | leggt, þeim ed sig vilja jdká j Heilagre Ritningu. | O | Þryckt a Holum j Hialltadal. | ANNO SALVTIS | 1602.

Auka titilsíða: Luther, Martin (1483–1546): „Siette Capitule | S. Pals Pistels til Ephesios, Vm | Christeñ a Mañ a Herklæde, Vopn | og Veriur. | Predikad af Doct. Martino Luthero | til Vitemberg, ANNO | MDXXXIII. | Apocalip. xii. Cap. | Vei þeim sem a Jørdunne bwa og a Sionum, Þuiad Diøfullenn er | ofan stijgen til ydar, hafande Reide mykla, og hann veit það, hann hef | ur stuttan Tijma. | i Petri v. Cap. | Vered Sparneyter, og vaked, Þuiad ydar Motstandare Diøfull- | eñ , geingur vm kring sem grenianda Leon, leitande epter þeim hann suel | ge, huørium þier ørugglega skulud mote standa j Trunne.“ Kk3a.

Útgáfustaður og -ár: Hólar, 1602
Umfang: A-P, Aa-Qq. [319] bls. 4°

Þýðandi: Guðbrandur Þorláksson (-1627)
Viðprent: Guðbrandur Þorláksson (-1627): „Til Lesarans.“ „Vm það Registrur.“ A1b.
Athugasemd: Skotið er inn í örk við Ee3a miða sem á eru prentaðar 10 línur er hafa fallið niður í textanum.
Efnisorð: Guðfræði ; Biblían
Skreytingar: Bókarhnútar, smámyndir eða einkunnarorð.
Bókfræði: Halldór Hermannsson (1878–1958): Icelandic books of the seventeenth century, *Islandica* 14

14 Selneccer, Nikolaus (1530–1592)

Útlegging fyrir Esaja
[Utlegging yfer Esajæ Cap. 53. ... in 8. 1604.]

Útgáfustaður og -ár: Hólar, e.t.v. 1604
Umfang: 8°

Þýðandi: Guðbrandur Þorláksson (-1627)
Varðveislusaga: Útgáfunnar er getið með ofangreindum hætti hjá Finni Jónssyni, sbr. einnig Hálfðan Einarsson: „Nicolai Selnecceri Expositio Cap. LIII. Esaie, translata & edita a laudato Gudbr. Thorlacio, Hol. 1604“ – og JS 490, 4to: „1604. Es Spamans 53 Cap: Auth: Nicol: Seleneccero, utl ur þísku af Hr Gudbr. in 8vo“. Ekkert eintak er nú þekkt. Allar heimildirnar geta einnig um útgáfuna 1606.
Efnisorð: Guðfræði ; Biblían
Bókfræði: Finnur Jónsson (1704–1789): *Historia ecclesiastica Islandiæ* 3, Kaupmannahöfn 1775, 380. • Hálfðan Einarsson (1732–1785): *Sciagraphia historię literarię Islandicę*, Kaupmannahöfn 1777, 230. • JS 490, 4to

15 **VII iðranarsálmar Davíðs**

Biblía. Gamla testamentið. Davíðs sálmar
VII. | Iðranar psal- | mar Daudis, Huørium og ein- | um Christnum Manne naudsynle- | ger, og gagnleger, Gud þar med | ad akalla og tilbidia.

Útgáfustaður og -ár: Hólar, e.t.v. 1606
Umfang: A-B. [31] bls. 8°

Útgefandi: Guðbrandur Þorláksson (-1627)
Viðprent: Guðbrandur Þorláksson (-1627): „TIL LESARANS.“ A1a-b. Sennilega eftir Guðbrand.
Viðprent: „Huggunar Greiner, fyrer Sorgfullar og hrelldar Samuiskur.“ B7b–8a.
Athugasemd: Án titilblaðs.
Efnisorð: Guðfræði ; Biblían ; Sálmar
Bókfræði: Halldór Hermannsson (1878–1958): Icelandic books of the seventeenth century, *Islandica* 14 (1922), 92.
Rafrænn aðgangur: <https://baekur.is/bok/852d2e86-61da-4624-bc57-61969938a5f7>

16 **Það nýja testamentum**

Biblía. Nýja testamentið
Guðbrandstestamenti
Það | Nyia Testa- | mentum, a Islensku | Yfer sied og lesid, epter þeim riئتustu | Vtleggingum sem til hafa feingist. | Matth. 17. | Pesse er minn Elskulegur | Sonur, a huørium jeg hef | alla Þocknan, Hønum | skulu þier hlyda. | Prentad a Holum j Hialltadal | ANNO | – | M. DC. IX.

Útgáfustaður og -ár: Hólar, 1609
Umfang: ٣٠c, A-P, Aa-Tr4. [695] bls. 8°
Útgáfa: 2

Útgefandi: Guðbrandur Þorláksson (-1627)
Viðprent: Luther, Martin (1483-1546): „Formale yfer hid Nyia Testa mentum, D. Marth. Luth.“ ɔ·c1b-7a.
Viðprent: Guðbrandur Þorláksson (-1627): „HVör hñ vill rietteliga lesa Guds Ord og þa heilögu Ritning ...“ ɔ·c7b-8a. Formáli, e. t. v. eftir útgefanda.
Viðprent: „Þessar eru Bækur hins Nyia testamentis.“ ɔ·c8b.
Viðprent: „Registur yfer Pistla og Gudspiöll sem lesen verda a Suñ udögum og ódrum Hatijdis Dógum ar vm kring.“ Tt1b-3b.
Viðprent: „A Spatiønum, vrdu ecke sett heil Ord, helldur half og stundum miñ a þar sem til vijsad er, þui a þau so ad skilia.“ Tt4a.
Efnisorð: Guðfræði ; Biblían
Skreytingar: Myndskreyttur rammi á titilblaði.
Bókfræði: Halldór Hermannsson (1878-1958): Icelandic books of the seventeenth century, *Islandica* 14 (1922), 78. • Jakob Benediktsson: Arngrímur lærði og íslenzk málhreinsun, *Afmæliskveðja til Alexanders Jóhannessonar*, Reykjavík 1953, 117-138.
Rafrænn aðgangur: <https://baekur.is/bok/362aa24a-beb8-4b19-9f37-75bd0692d604>

17 **Biblía það er öll heilög ritning**

Biblía

Þorlákssbiblía

Biblía | Það er, | Öll Heilog | Ritning, vtløgd | a Norrænu. | Med Formælum D. | Marth. Luth. | Prentud ad nyu a Hoolum. | M DC XLiiij.

Að bókarlokum: „Þetta Bibliu verk var en | dad æ Hoolum j Hialta dal, af Halldore As | munds syne, þaþ 14. Junij. Anno. MDCXLiiij.“

Auka titilsíða: „Allar Spæ- | mañ a Bækurnar, wtlagd | ar a Norrænu. | Act. 10. | Þessum Christo bera aller | Spæmeñ Vitne, Ad aller | þeir sem trwa a hann, skulu | fæ Fyrergiefning Sy | ndanna, fyrer hans | Nafn. | –“ 4, cxc. Síðurammi er hinn sami og í Guðbrandsbiblíu.

Auka titilsíða: „Nyia Testa | mentum a Nor | rænu. | Matth. 17. | Þesse er minn Elskulegur | Sonur, j huørium mier | vel þocknast, Hønum | skulu þier hlyda. | M DC XLiiij.“ 1, cxxiii, 1.

Útgáfustaður og -ár: Hólar, 1644

Prentari: Halldór Ásmundsson (1610-1667)

Umfang: 2° Bókinni er skipt í þrjá hluta, og er hver þeirra sér um arka- og blaðatal; fyrsti hluti: [5], ccxciii bl.; annar hluti: [4], cxc bl.; þriðji hluti: [1], cxxiii, [1] bl.

Útgáfa: 2

Útgefandi: Þorlákur Skúlason (1597-1656)

Viðprent: Kristján IV Danakonungur (1577-1648): „WI Christian den fierde ...“ 1b. Konungsbréf dagsett 23. apríl 1635.

Viðprent: Þorlákur Skúlason (1597-1656): „Gudhræddum Lesara Oskast Lucka og Blessun af Gude j Jesu Nafne.“ cxxiv a.

Prentafríðgi: Til er í bókasafni Cornellháskóla afbrigði aðaltitilblaðs bókarinnar, sennilega gert þegar prentun hófst: Biblía | Það er, | Aull Heilog | Ritning, wtløgd | a Norrænu | Med Formaalum D. | Marth. Luth. | Prentud ad nyu a Hoolum | M. DC. XXXVII. Á þessu titilblaði er síðurammi hinn sami og í Guðbrandsbiblíu, en á síðari gerð aðaltitilblaðs Nýja testamentisins er nýr síðurammi.

Efnisorð: Guðfræði ; Biblían

Skreytingar: Myndskreyttur rammi á titilblöðum. 1., 3., 6. og 7. lína á aðaltitilsíðu í rauðum lit. Í skraut á titilsíðum eru felld orðin: „ÞESSE ER MINN ELSKLEGI SONVR I HVERIVM MIER VEL“.

Bókfræði: Halldór Hermannsson (1878-1958): Icelandic books of the seventeenth century, *Islandica* 14 (1922), 11-12. • Einar Gunnar Pétursson (1941): Flateyjarbók og Þorlákssbiblía í Árnastofnun, Sagnapíng,

Reykjavík 1994, 143–157.

Rafrænn aðgangur: <https://baekur.is/bok/131c2c45-9b69-48fb-a591-a37042c7afea>

18

Davíðssaltari

Biblía. Gamla testamentið. Davíðs sálmar

Davids | Psaltare | Med | Formala D. Marth. | Luth. og þeirre stuttu Sumu | edur jñ ehallde sem hañ hefur gi | ørt yfer sierhuørn | Psalm. | Prentadur a Hoolum | j Hiallta dal, Epter Bon og | Forlæge þess Froma, Veluijsa E- | ruverduga Heidurs Manns, | Thorleifs Magnus sonar | ad Hlijdarenda. | Anno 1647

Útgáfustaður og -ár: Hólar, 1647

Forleggjari: Þorleifur Magnússon (1581–1652)

Umfang: 7, [1] bl., A–Y4. [359] bls. 8°

Útgáfa: 1

Útgefandi: Þorleifur Magnússon (1581–1652)

Viðprent: Luther, Martin (1483–1546): „Formaalen yfer Psaltarann.“ 1b–7b bl.

Viðprent: Luther, Martin (1483–1546): „Summaria yfer allan Psaltaran. D. Marth. Luth.“ 7b–[8]b bl.

Athugasemd: Textinn er prentaður eftir Guðbrandsbiblíu.

Efnisorð: Guðfræði ; Biblían ; Sálmar

Skreytingar: Myndskreyttur rammi á titilblaði.

Bókfræði: Halldór Hermannsson (1878–1958): Icelandic books of the seventeenth century, Islandica 14 (1922), 91. • Pétur Sigurðsson (1896–1971): Sextánda og seytjándu aldar bækur íslenskar, Árbók

Landsbókasafns 9 (1952), 82.

Rafrænn aðgangur: <https://baekur.is/bok/4657916d-f070-4b7c-8d25-ae1c0b1ad15b>

19

Davíðssaltari

Biblía. Gamla testamentið. Davíðs sálmar

Davids | Psaltare | Med Formala D. | Marth. Luth. og þeire stuttu | Sumu edur jñ ehallde sem hñ giø | rt hefr yfer sierhuørn Psalm. | 2. Timoth. 3. V. 16. | Øll Ritning af Gude jñ gief | iñ , er Nytsamleg, til Lærdoms, til | Vmþundunar, til Betrunar, til Leid | riettingar, j Riettlætenu. So ad | Guds Madur sie algjør, til alls go | ds Verks hæfelegur. | Prentadur ad nyu a | Hoolum j Hialltadal. | Anno 1675.

Útgáfustaður og -ár: Hólar, 1675

Umfang: ɔːc, A–Y4. [359] bls. 8°

Útgáfa: 2

Viðprent: Luther, Martin (1483–1546): „Formale yfer Psaltarann.“ ɔːc1b–7b.

Viðprent: Luther, Martin (1483–1546): „Summaria yfer allañ Psaltarañ . D. Marth. Luth.“ ɔːc7b–8b.

Efnisorð: Guðfræði ; Biblían ; Sálmar

Bókfræði: Halldór Hermannsson (1878–1958): Icelandic books of the seventeenth century, Islandica 14 (1922), 91–92.

Rafrænn aðgangur: <https://baekur.is/bok/f1e8a395-8a61-44eb-95c4-e4de8644beb7>

20

Chemnitz, Martin (1555–1586)

Leyser, Polycarpus (1552–1610)

Gerhard, Johann (1582–1637)

Harmonia evangelica

HARMONIA EVANGELICA | Þad er | Gudspiallanna | Samhlioodan, | Vm vors DRottens JESV | Christi Holldgan og Hingadburd, hans Frañ- | ferde, Lærdoom, Kieñ ingar og Kraptaverk | hañ s Pijnu, Dauda, Vpprisu og Vppstig | ning, so sm þeir heiløgu Gudsp | iallamenn, | Mattheus Marcus Lucas og Iohannes | hafa um sierhuørt skrifad. | Samantekenn i eitt af þeim | hattupplystu Guds Mönnum. | D. Martino Chemnitio. D. Poly- | carpo Lysero og D. Iohanne Gerharðo. | Og nu epter þeirre Rød og Forme sem þeir | Hælærdu Menn hafa sett og samed, A vort | Islendskt Tungumæl wtgeingenn i fyr | sta sinn, og Prentud | – | I Skalhollte, | Af Hendrick Kruse, Anno 1687.

Útgáfustaður og -ár: Skálholt, 1687

Prentari: Kruse, Henrik (–1699)

Umfang: [16], 440, [24] bls. 8°

Útgáfa: 1

Þýðandi: Þórður Þorláksson (1637–1697)

Viðprent: Þórður Þorláksson (1637–1697): „Goodfwsom Lesara, NAad og Fridur af GVde Fødur og DROTTne vorum JESu Christo, med Heilags Anda Hiastod og Vpplijsingu.“ [3.–14.] bls. Dagsett 16.

apríl 1687.

Viðprent: „APPENDIX TRIPLEX Þrennslags Vidbæter. I Vm farsællegan Frammgang Evangelii, epter Christi Vppstigning til Himna, og einkanlega um Køllun Matthiæ til Postulegs Embættis, og wtsending Heilags Anda æ Hvíttasuñ u Deige. Af Postulañ a Giørninga Bookar 1 og 2 Capitulum.“ 400.–407. bls.

Viðprent: Handorfius, Andreas: „II Stutt Agrip Vmm Lifnad, Kienning og Afgang Postulanna og Gudspiallaman añ a. Vr Theatro Historico Andreæ Handorfii.“ 408.–420. bls.

Viðprent: „III Vm Foreydsu og nidurbrot Borgarennar Jerusalem. Epter gamallre Book sem æ Islenskt Tungumal er wtgeingeñ og prentud i Kaupenhavn af Hans Vijngaard, Anno 1558. Ad Forlæge (sem meinast) Herra Gijsla Jonssonar, fordum Biskups Skalhollts Stigtis (godrar Miñ ingar) því hun er i sama Forme, æ sama Aare og i sama Stad wtgeingeñ, og Margarita Theologica, huøria Velnefndr Herra Gijsle hefur wtlagt. Og er þesse Historia um Foreydsu Jerusalem nær Ordriett samhliooda þeirre er Herra Gudbrandur (sællrar Miñ ingar) hefur prenta læted æ Hoolum, Anno 1617.“ 421.–440. bls.

Viðprent: „Prefalldt Registur. Þessarar Bokar“ [441.–458.] bls.

Viðprent: „Svo ad þessar epterfylgiande Bladsijdur verde ecke audar, þa setium vier fyrst til Vppfyllingar, litla Frasøgn um Abgarum Kong ...“ [459.–461.] bls.

Viðprent: Adrichem, Christian: „II Vm þreñ slags Dooms Vrskurd sem gieck yfer Herranum Christo ædur hann var Krossfestur, wr Theatro Christiani Adricomi.“ [461.–464.] bls.

Efnisorð: Guðfræði ; Biblían

Skreytingar: 3., 5., 13., 17. og 22. lína á titilsíðu í rauðum lit.

Bókfræði: Halldór Hermannsson (1878–1958): Icelandic books of the seventeenth century, *Islandica* 14 (1922), 17–18. • Fiske, Willard (1831–1904): Bibliographical notices 4 (1889), 23. • Fiske, Willard (1831–1904): Bibliographical notices 6 (1907), 26.

Rafrænn aðgangur: <https://baekur.is/bok/ad32b22c-7b20-45f2-a7db-322997790774>

21 [Luther, Martin (1483–1546)]

Schematographia sacra

SCHEMATOGRAPHIA | SACRA. | Edur | Nockrar Merke | legar Figurur og Minder, wt | dregnar af Historiu þess Gamla og | Nya Testamentis, Med minnelegum | Malsgreinum, af Heilagre Ritningu, | og Stuttum Bænum uppa sierhvört | Efne Hlioodande. | Vngdoomenum og Einfølldu | Foolke til Gagns og Gooda. | – | Prentad I SKALHOLLTE, | Af JONE Snorrasyne. | Anno M. DC. XCV.

Útgáfustaður og -ár: Skálholt, 1695

Prentari: Jón Snorrason (1646)

Umfang: A–K. [160] bls. 8°

Útgáfa: 2

Þýðandi: Guðbrandur Þorláksson (–1627)

Viðprent: Luther, Martin (1483–1546): „Formale D. MARTINI LUTHERI.“ A2a–3a.

Viðprent: „Svo ad þessar epterfylgiande Bladsijdur af Arkenu verde ei Audar, þa setst hier til vors Herra Jesu Christi KROSSGANGA. So skrifa þeir gömlu Lærefedur ...“ K5a–8b.

Efnisorð: Guðfræði ; Biblían

Skreytingar: 4., 11., 14. og 16. lína á titilsíðu í rauðum lit.

Bókfræði: Halldór Hermannsson (1878–1958): Icelandic books of the seventeenth century, *Islandica* 14 (1922), 67–68.

22 Høyer, Johan Feddersen (1681–1737)

A kai O. Schediasma philologico-criticum de vulpeculis Simsonis

A καί Ω. | SCHEDIASMA PHI- | LOLOGICO-CRITICUM | DE | VULPECULIS SIMSONIS | Jud. 15. v. 4. 5. | Qvod | Auxiliante Supremi Numinis gratia | & | Suffragante Ampliss: Facult: Phi- | losophica | publicæ ventilationi submittet | pro stipendio Scheeliano | JOHANNES FEDDERI HØJE- | RUS | Una cum Defendente | Pereximio & literatissimo Juvene | JONA GULBRANDI | ISLANDO | In auditorio[!] Collegii Regii | Horis post meridiem solitis | Anno 1705 die 8 April. | – | Literis Wilhadi Jersini, Univ. Typogr.

Útgáfustaður og -ár: Kaupmannahöfn, 1705

Prentari: Jersin, Villads Albertsen

Tengt nafn: Jón Guðbrandsson (1682–1707)

Umfang: [2], 12 bls. 4°

Efnisorð: Guðfræði ; Biblían

23 Þorleifur Halldórsson (1683–1713)

Schediasma de sole retrogrado

SCHEDIASMA | DE | SOLE RETRO- | GRADO Es. XXXVIII. v. 8. | Qvod | Permissu Nobiliss: & Ampliss: Sena- | tus Academici publico examini submittit | THORLEFUS HALTORIUS | Islandus Ph. M. | Defendente | Ornatissimo & Doctissimo juvene | Melchiore Tybring. | In Auditorio | O [skjaldarmerki „COLLEG: ELERSIAN:“] | Anno 1710, die Julii horis post meridiem solitis. | – | HAVNIÆ, Typis Georgii Matthiæ Weringii.

Útgáfustaður og -ár: Kaupmannahöfn, 1710

Prentari: Wering, Jørgen Matthiesen (–1711)

Umfang: 12 bls. 4°

Efnisorð: Guðfræði ; Biblían

Skreytingar: Bókarhnútar, smámyndir eða einkunnarorð.

24 **Biblía það er öll heilög ritning**

Biblía

Steinsbiblía

Biblía | Það er öll | Heilög Ritning, | Fyrir Hañ s Kongl: Majest: | Vors Allranadugasta ARFA- HERRA | KONVNGS | FRIDERichs FJORDa, | Christelega Vmsorgun, | Med Kostgiæfne, og epter Høfud-Textun- | um, meir en fyrrum athugud, so og | med adskilianlegum Paralleler | aukeñ . | – | Þrückt a Hoolum i Hialltadal, Anno 1728.

Að bókarlokum: „Þesse BIBLIA var Þryckt a HOOLUM i HIALLTADA-DAL, Af | Marteine Arnoddssyne, Doom-Kyrkiuñ ar Book-Þryckiara.“

Auka titilsíða: „ADRAR | Þess | Gamla Testamentesins | Skrifter | Frá | Samuels allt til Spæmañ | añ a Booka, | Med stuttu In ehallde fyrir framañ | hvørn Capitula, | Og þeim | Naudsynlegustu Paralleler.“ [2], 428 bls.

Auka titilsíða: „Spæmeñ | erner, | Asamt med þeim | Apocryphisku | Bookum, | Med stuttu In ehallde fyrir fram- | añ hvørn Capitula, | Og þeim | Naudsynlegustu Paralleler.“ [2], 278 bls.

Auka titilsíða: „VORS | DRotteñ s og Frelsara | Jesu Christi | NYA | Testament | Med Kostgiæfne og epter Høfud- | Textanum meir en fyrrum athugad, | So og | Med adskilianlegum Paralleler | auked.“ [2], 337, [2] bls.

Útgáfustaður og -ár: Hólar, 1728

Prentari: Martein Arnoddsson (1675–1747)

Umfang: 2° Bókinni er skipt í fimm hluta, og er hver sér um arka- og blaðsíðutal, en aukatitilblöð eru fyrir fyrsta, öðrum, þriðja og fimmta hluta; fyrsti hluti: [4], 843 [rétt: 348] bls.; annar hluti: [2], 428 bls.; þriðji hluti: [2], 278 bls.; fjórði hluti: 194 bls.; fimmti hluti: [2], 337, [2] bls.

Útgáfa: 3

Útgefandi: Steinn Jónsson (1660–1739)

Viðprent: „Þær Apocryphisku Bækur, Það er: Bækur sem ecke halldast jafnar við þær Canonisku Bækur, sem eigenlega kallast su Heilaga Ritning, eru þó Nytsamlegar og goodar að lesa.“ 194 bls.

Viðprent: Friðrik IV Danakonungur (1671–1730): „WII FRIDERICH dend Fierde ...“ [2.] bls. Konungsbréf dagsett 27. febrúar 1723.

Viðprent: Friðrik IV Danakonungur (1671–1730): „WII FRIDERICH den Fierde ...“ [3.] bls.

Konungsbréf dagsett 16. apríl 1728.

Viðprent: „Registur yfer Pistla, Lectiur og Evangelia, sem lesast a Suñ udögum og sierlegustu helgum Dögum, Ared um kring.“ 337.–[339.] bls.

Athugasemd: Af bréfabók biskups er ljóst að prentun verksins hófst 1728, en henni lauk ekki fyrr en 1734. Svo virðist sem meira hafi verið prentað af Nýja testamentinu en öðrum hlutum Steinsbiblíu því að í könnun á biblíueign landsmanna, sem gerð var 1827, komu fram 55 eintök af Nýja testamentinu einu frá 1728, sbr. Maanedlige efterretninger fra Bibelselskabet for Danmark 1828, 100.

Efnisorð: Guðfræði ; Biblían

Skreytingar: Myndskreyttur rammi á titilblöðum. Í skraut á titilsíðum eru felld orðin: „ÞESSE ER MINN ELSKLEGI SONVR I HVERIVM MIER VEL“.

Bókfræði: Ragnar Fjalar Lárusson (1927–2005): Övenjulegt titilblað, På sporet af gamle bibler, Kaupmannahöfn 1995, 44–45, 59–60. • Arnesen, Jakob Rask: Det enestående titelblad av Steinsbiblia, På sporet af gamle bibler, Kaupmannahöfn 1995, 61.

Rafrænn aðgangur: <https://baekur.is/bok/734aa080-46a2-432c-877d-802196da1d3b>

25 Lassenius, Johannes (1636–1692)

Biblíukjarni

BIBLIU | Kiarne, | Þad Er | Stutt In̄ ehalld | Allrar | Heilagrar Ritningar, | I nockrum Smá-Spurningum yfer | Sierhveria heñ ar Book, Epter Capi- | tula Tølu, med Riettu Andsvare | þar til. | Fyrst Samañ tekeñ i Þysku | Af | Doct. IOHANN LASSENIO | Fordum miög Vijdfrægum Theologo og | Professore i Kaupmañ ahöfn, | Eñ sijdañ Vtskrifadur a Islendsku | Epter Danskre Vtlegging, Samt þeirre | Islendsku Bibliu Sæl. Herra | Þorlaks Skulasonar. | Vngmøñ um og Einföldum, so og | þeim er ecke megna ad kaupa alla Bibli- | una til Christelegs Froodleiks og | Sæluhialplegrar Brukunar. | – | Þryckt a Hoolum i Hialltadal, | Af Marteine Arnoddssyne | ANNO M. DCC. XLIV.

Útgáfustaður og -ár: Hólar, 1744

Prentari: Marteinn Arnoddsson (1675–1747)

Umfang: [8], 725 [rétt: 724], [12] bls. 8° Hlaupið er yfir blaðsíðutöluna 235.

Útgefandi: Harboe, Ludvig (1709–1783)

Þýðandi: Jón Þorkelsson (1697–1759)

Viðprent: Harboe, Ludvig (1709–1783): „Christelege Lesare.“ [3.–8.] bls. Formáli dagsettur 11. mars 1744.

Viðprent: Oddur Oddsson (1565–1649): „Bænar Vers edur Andvarpan Vm Krapt til Sæluhialpar Epter Guds Orde. Ordt af Sr. Odde Odds-Syne, Fordum Preste ad Reynevøllum i Kioos.“ [736.] [rétt: 735.] bls.

Efnisorð: Guðfræði ; Biblían

Bókfræði: Jón Þorkelsson (1859–1924): Æfisaga Jóns Þorkelssonar 1, Reykjavík 1910, 48–49, 241–242.

Rafrænn aðgangur: <https://baekur.is/bok/18f696e6-007c-4919-812f-7f9c060b8ae0>

26 Það nýja testament vors drottins og frelsara

Biblía. Nýja testamentið

Þad | Nya | Testament | Vors | Drottens og Frelsara | Jesu Christi, | med | Formalum og Utskijringum | hins Sæla | D. MARTINI LUTHERI; | epter þeirre Annare Edition Bibliunnar | a Islendsku, | einnig med | Stuttu Innehallde sierhvers Capitula, | og Citatium. | – | Þesse Bok kostar o-innbundinn Halfann Rijked-Dal. | – | Prenntad i Kaupmannahöfn i því Konungl: | Waysenhuse, og med þess Tilkostnade | af | Gottmann Friderich Kisel. | MDCCXLVI.

Útgáfustaður og -ár: Kaupmannahöfn, 1746

Prentari: Kisel, Gottmann Friderich (1689–1765)

Umfang: [8], 1095 bls. 12°

Útgáfa: 3

Útgefandi: Jón Þorkelsson (1697–1759)

Viðprent: „Textar af því Gamla Testamente, sem brukast á vissum Haatjöldum so sem Pistlar, epter II. Edit. Bibl: Island:“ 1081.–1086. bls.

Viðprent: „Registur yfer þa Pistla, Texta, og Gudspiöll, sem Aarlega lesast og utleggjast á Sunnudögum og ødrum Helgum Dögum i GUds Kirkiu og Søfnudum, á Islande, epter þeirre Messu-Saungs-Bok sem þar hefur vered prentud Anno 1742.“ 1087.–1095. bls.

Athugasemd: Meginmál á 1.–1080. og 1087.–1095. bls. er prentað með sama sátri og í Vajsenhússbiblíu. Prentvillur í bókinni eru leiðréttar í Nýja testamenti 1750, 1095.–1096. bls.

Efnisorð: Guðfræði ; Biblían

Rafraenn aðgangur: <https://baekur.is/bok/9f7354dd-0dd7-43be-9136-af582b6415d2>

27 **Biblía það er öll heilög ritning**

Biblía

Vajsenhússbiblía

BIBLIA, | Það er | Öll Heilög Ritning | Utlögd á Norrænu; | Epter þeirre Annare Edition Bibliunnar sem finnst | prentud á Hoolum i Islande | Anno MDCXLIV. | Med Formalum og Utskijringum | Doct. MARTINI LUTHERI, | Einnig med | Stuttu Innehallde sierhvers Capitula, | og so | Citatium. | – | Þesse Biblia kostar O-Innbundinn Einn RijkisDal og Slettann; | Enn Innbundinn med Spennlum, Tvo RijkisDale og Fjora Fiska. | – | Prentud i KAUPMANNA-HØFN, | I því Konunglega Wäysen-Huuse, og med þess Tilkostnade, | af | Gottmann Friderich Kisel, | Anno MDCCXLVII.

Auka titilsíða: „Apocrypha. So nefnast þær Bækur, Hvörjar ecke eru halldnar jafnar við Heilaga Ritning, Og eru þo Godar Bækur, og nytsamlegar að lesa ...“ 202 bls.

Auka titilsíða: „Það | Nya Testament | Vors | Drottens og Frelsara | Jesu Christi | med | Formalum og Utskijringum | hins Sæla | D. MARTINI LUTHERI; | epter þeirre Annare Edition Bibliunnar á Íslensku, | einnig med | Stuttu Innehallde sierhvers Capitula, og Citatium. | – | 1747.“ [4], 360, [5] bls.

Útgáfustaður og -ár: Kaupmannahöfn, 1747

Prentari: Kisel, Gottmann Friderich (1689–1765)

Umfang: 4° Bókinni er skipt í þrjá hluta, og er hver sér um arka- og blaðsíðutal; fyrsti hluti: [14], 1160 bls.; annar hluti: 202 bls.; þriðji hluti: [4], 360, [5] bls.

Útgáfa: 4

Útgefandi: Jón Þorkelsson (1697–1759)

Viðprent: „Fæ-ein Ord til Lesarans Hvad athugande se um þetta Bibliu-Verk!“ [2.] bls.

Viðprent: „Registur yfer þa Pistla, Texta, og Gudspiöll, sem Aarlega Lesast og Utleggjast á Sunnudögum og Ødrum Helgum Dögum i GUds Kyrkiu og Søfnudum, á Islande, epter þeirre Messu-Saungs-Bok sem þar hefur vered Prentud Anno 1742.“ [361.–363.] bls.

Viðprent: „Mis-Prentaner lesest þannig i Mæled sem her avijsast.“ [365.] bls. Leiðréttingarblað.

Prentaþrigði: Á titilsíðu sumra eintaka er verð tilgreint í 14. línu svo: „Þesse Biblia kostar O-Innbundinn Tvo RijkisDale og Þriu Mørk.“ Í öðrum eintökum stendur í 14. línu: „Þesse Biblia kostar O-Innbundinn Tvo RijkisDale.“

Athugasemd: Prentvillur í bókinni eru einnig leiðréttar í Nýja testamenti 1750, 1095.–1096. bls.

Efnisorð: Guðfræði ; Biblían

Bókfræði: Jón Þorkelsson (1859–1924); Æfisaga Jóns Þorkelssonar 1, Reykjavík 1910, 53–59, 245–246.

Rafraenn aðgangur: <https://baekur.is/bok/73c7091c-4c95-48e9-b020-97c97b078d76>

28 **Chemnitz, Martin (1555–1586)**

Leyser, Polycarpus (1552–1610)

Gerhard, Johann (1582–1637)

Harmonia evangelica

HARMONIA EVANGELICA. | Það Er | Gudspiall | a ñ a Samhlíod | AN, | Um Vors DRotten s Jesu Christi Holld | gan og Hijngadburd, hañ s Framferde, Lærdoom, | Kieñ ingar og Krapta-Verk, hañ s Pijnu, Dauda, Upp- | risu og Uppstigning, so sem þeir Heilögu | Gudspiallameñ , | Mattheus Marcus Lucas og Iohannes | hafa um sierhvört skrifad. | Samañ teken i Eitt af þeim Hattupp | lystu Guds Møñ um. | D. Martino Chemnitio D. Polycarpo Lysero, | og D. Iohanne Gerhardo. | Og nu epter þeirre Rød og Forme, sem þeir Hæ- | lærdu Meñ hafa sett og samed, A Vort Íslenskt | Tungumal wtgeingēñ i Añ ad Siñ . | – | Selst Alment Iñ bunden 28. Fiskum. | – | Þrict a Hoolum i Hialltadal, | Af Halldore Erikssyne, Anno 1749.

Útgáfustaður og -ár: Hólar, 1749

Prentari: Halldór Eiríksson (1707–1765)

Umfang: [8], 409, [31] bls. 8°

Þýðandi: Þórður Þorláksson (1637-1697)

Viðprent: Þórður Þorláksson (1637-1697): „Goodfwsom Lesara ...“ [2.-8.] bls. Formáli dagsettur 16. apríl 1687.

Viðprent: „N. B.“ [8.] bls. Athugasemd við formálann.

Viðprent: „APPENDIX TRIPLEX. Preñ slags Vidbæter. 1. um Farsællegan Framgang Evangelii ...“ 370.-376. bls.

Viðprent: Handorfius, Andreas: „II. Stutt Agrip um Lifnad, Kieñ ING og AFGANG Postulañ a og Gudspiallamanñ añ a. Ur Theatro Historico Andreæ Handorfii.“ 377.-388. bls.

Viðprent: „III. um Foreydslu og NIDURBROT Borgareñ ar Jerusalem ...“ 389.-409. bls.

Viðprent: „DREFALLT Registr.“ [410.-428.] bls.

Viðprent: „Til Lesarans.“ [428.] bls.

Viðprent: „Svo ad þessar epteryfylgiande Bladsijdur verde ecke audar, þa setium Vier fyrst til Upplýsingar, litla Frasøgn um Abgarum Kong ...“ [428.-430.] bls.

Viðprent: Adrichem, Christian: „II. Vm þrenslags Doms Vrsurd sem gieck yfer Herranum Christo adur hanñ var Krossfestur, wr Theatro Christiani Adricomi.“ [430.-432.] bls.

Viðprent: „Krossgangañ SIAALF. So sem skrifa þeir Gømlu Lære-Fedur, og þeir adrer, sem vandlega hafa Epterleitat og Ransakad þa Atburde, sem skiedu epter þad HErranñ Christur var Dæmdur til Dauda.“ [433.-437.] bls.

Viðprent: „Til Uppfyllingar setst hier Epteryfylgiande OBSERVATIO, Hvad Epter-SabbATZ-DAGUR merke.“ [438.-439.] bls.

Efnisorð: Guðfræði ; Biblían

Rafrænn aðgangur: <https://baekur.is/bok/da055c60-c0e8-46cf-858e-aa4b15b10cd9>

29 Það nýja testament vors drottins og frelsara

Biblía. Nýja testamentið

Þad | Nya | Testament | Vors | Drottens og Frelsara | Jesu Christi, | med | Formalum og Utskijringum | hins Sæla | D. MARTINI LUTHERI; | epter þeirre Annare Edition Bibliunnar | a Islensku, | einnig med | Stuttu Innehallde sierhvers Capitula, | og Citatium. | – | þesse Bok kostar O-innbundinn Hålfann Rijkes-Dal. | – | Prenntad i Kaupmannahøfn i þvi Konungl: | Waysenhuse, og med þess Tilkostnade | af | Gottmann Friderich Kisel. | MDCCL.

Útgáfustaður og -ár: Kaupmannahöfn, 1750

Prentari: Kisel, Gottmann Friderich (1689-1765)

Umfang: [8], 1096 bls. 12°

Útgáfa: 4

Þýgefandi: Jón Þorkelsson (1697-1759)

Athugasemd: Efni er hið sama og eins skipað og í næstu útgáfu á undan, en bókin er sett að nýju og við bætt: „Errata sem leidrettest i Isl: Bibliunne, ed: Hafn. i 4to. it: i Nya Testamentenu, ibid: 12mo.“ 1095.-1096. bls

Efnisorð: Guðfræði ; Biblían

Rafrænn aðgangur: <https://baekur.is/bok/f1190e05-5914-4fe5-8552-3241385e98d4>

30 Horster, Joachim Frederik (1741-1800)

Stutt ágríp af þeirri heilögu ritningu

Stutt agrip | af þeirre | Heijlögu | Ritningu, | hvørted | hefur iñ e ad hallda þad Merkelegasta | sem vid hefur bored fra Skøpun Heimsens, | iñ til 100 ærum | Efter Christi Fæding, | fyrst i Dønsku Mæle samanskriðad | af | Hr. J. F. Horster. | og framsett | i einföldum Spursmalum, | til Gudlegrar Dægur-Stittingar froodleiks | og Idkunar sierdeiles fyrer þa ungu | og uppvaxande, | og nu a Islensku yfersett af | A. E. | – | Þricket i Kaupenhavn af G. C. Berling. | 1774.

Útgáfustaður og -ár: Kaupmannahöfn, 1774

Prentari: Berling, Georg Christopher (-1778)

Umfang: 84 bls. 12°

Útgáfa: 1

Þýðandi: Ásmundur Einarsson (1741)

Viðprent: „Sære Drottens eru þesse.“ 78. bls.

Viðprent: „Vidbætir. Nockra Orda Merkingar.“ 78.-79. bls.

Viðprent: „Kirkiu-Saker.“ 80.-81. bls.

Viðprent: „Daglegar Lijfs-Reglur.“ 81.-83. bls.

Viðprent: „Adskillnadar Teik.[.]“ 83. bls.

31 Horster, Joachim Frederik (1741-1800)

Ágrip af historíum heilagrar ritningar

Joachim Fridrik Horsters | AGRIP | Af | Historium | Heilagrar Ritning- | ar, | Med nockrum | WIDBÆTER, | Sem Inneheldur hid hellsta til | hefur bored, Guds Søfnudum vidkom- | ande frá því Postular Drottens lifdu | fram æ vora Daga; | Børnum einkanlega og Yngis- | Foolke til Uppbyggingar og Frodleiks sam- | anteked. | – | Selst Innbunded 16. Fiskum. | – | Þryckt æ Hoolum i Hialltadal, | af Petre Joons Syne. | 1776.

Útgáfustaður og -ár: Hólar, 1776

Prentari: Pétur Jónsson (1744-1792)

Umfang: [4], 403 [rétt: 404] bls. 12° 1.-129. bls. eru prentaðar með sama sátri og fyrri útgáfa frá sama ári, nema blaðsíðutal er leiðrétt. Blaðsíðutalan 205 er tvítekin.

Útgáfa: 3

Þýðandi: Hálfðan Einarsson (1732-1785)

Viðprent: Þorlákur Þórarinnsson (1711-1773): „Nockur Miñ is Vers, Ordt af Sr. P. P. S.“ 126.-130. bls.

Viðprent: „Til Lesarans.“ 402.-403. [rétt: 403.-404.] bls.

Athugasemd: Þýtt og aukið af Hálfðani Einarssyni. Gísli biskup Magnússon gerir grein fyrir þessari útgáfu í formála hinnar fyrri.

Efnisorð: Guðfræði ; Biblían

Bókfræði: Fiske, Willard (1831-1904): Bibliographical notices 1 (1886), 70.

Rafrænn aðgangur: <https://baekur.is/bok/d4679b99-75b8-4f30-8909-cd527ae02056>

32 Horster, Joachim Frederik (1741-1800)

Stutt ágrip af historíum heilagrar ritningar

Drottningarspurningar

STUTT | AGRIP | Af | Historium | Heilagrar Ritning- | ar, | Til Ungdoomsins Brwkunar | saman teked af | Joachim Fridrik Horster, | Og nu æ Islensku wtlagdt. | – | Þryckt æ Hoolum i Hialltadal, | Af Petre Joons Syne. | 1776.

Útgáfustaður og -ár: Hólar, 1776

Prentari: Pétur Jónsson (1744-1792)

Umfang: [12], 124 [rétt: 132] bls. 12° Blaðsíðutölurnar 113-120 eru tvíteknar.

Útgáfa: 2

Útgefandi: Gísli Magnússon (1712-1779)

Þýðandi: Hálfðan Einarsson (1732-1785)

Viðprent: Gísli Magnússon (1712-1779): „Til Lesarans.“ [3.-10.] bls.

Viðprent: Þorlákur Þórarinnsson (1711-1773): „Nockur Miñ is Vers, Ordt af Sr. P. P. S.“ 118.-123. [rétt: 126.-131.] bls.

Viðprent: „Faatt eitt vidvijkjande christelegre Kyrkiu.“ 123.-124. [rétt: 131.-132.] bls.

Efnisorð: Guðfræði ; Biblían

Bókfræði: Fiske, Willard (1831-1904): Bibliographical notices 5 (1890), 51.

Rafrænn aðgangur: <https://baekur.is/bok/dbf792bf-6827-400f-89d0-5a8d49f3250a>

33 Jón Ólafsson ; eldri (1731-1811)

Yfirferð og lagfæring vorrar íslensku útlekkingar

Yfirferð og lagfæring | vorrar | Islenzku Útlekkingar | á nockrum stødum í spámanna-bókunum | Ita deilld. | Yfirfer 12 Capitula framan af Esajæ | spádómi.

Útgáfustaður og -ár: Kaupmannahöfn, 1781

Umfang: 16 bls. 8° (½)

Athugasemd: Sérprent úr Ritum Lærdómslistafélagsins 1 (1781), 87-102.

Efnisorð: Guðfræði ; Biblían

Rafrænn aðgangur: <https://baekur.is/bok/6e31dbd5-2051-4411-abe1-045a0b8f2429>

34 Jón Ólafsson ; eldri (1731-1811)

Yfirferð og lagfæring vorrar íslensku útlekkingar

Yfirferd og lagfæring | vorrar | Islenzku Utleggingar | á nockrum stöðum í Spámanna-bókunum. | 2. Deilld. | Tekr til þess 31. kapítula af Esaja.

Útgáfustaður og -ár: Kaupmannahöfn, 1782
Umfang: 36 bls. 8°

Athugasemd: Sérprent úr Ritum Lærdómslistafélagsins 2 (1782), 195–230.

35 [Halldór Jakobsson (1735–1810)]

No. 1. Manassisbæn í ljóð snúin

No. I. | Manassis Bæn | i Liód snúen.

Að bókarklokum: „Kaupmannahöfn, þann 23 Dec. 1792.“

Útgáfustaður og -ár: Kaupmannahöfn, 1792
Umfang: [3] bls. 8°

Athugasemd: Án titilblaðs. Höfundur gaf út tvö kver önnur með tölusetningu, sjá Halldór Jakobsson: Ærefrygt. No. 2. [1792.] – og Loftur Guttormsson: No. 3. Háttalykill. 1793.

Efnisorð: Guðfræði ; Biblían

Rafrænn aðgangur: <https://baekur.is/bok/1a874dc1-b37f-4de8-ab85-a67597b20a03>

36 **Það nýja testament vors drottins og endurlausnara**

Biblía. Nýja testamentið

Pat Nya Testamente Vors Drottins og Endurlausnara Jesu Christi efter þeirri annari útgáfu þes[!] á Islendsku – Bók þessi á þeim fátæka gefens at meddeilast og má allsengu verdi seliast. – Prentat í þeim Konúnglega Haufutstad Kaupmannaháúfn af Sebastian Popp árum efter Gúds Burd 1807.

Útgáfustaður og -ár: Kaupmannahöfn, 1807
Prentari: Popp, Sebastian (1754–1828)
Umfang: [6], 846 bls. 8°
Útgáfa: 5

Útgefandi: Grímur Jónsson Thorkelin (1752–1829)

Prentafríð: Á titilsíðum þeirra eintaka sem prentuð voru á skrifpappír stendur milli þverbanda: „Selst i Daunsku ledur Bindi fyrer 64 Skildinga.“

Efnisorð: Guðfræði ; Biblían

Bókfræði: Árni Helgason (1777–1869): Pat nýja testamente ..., Kjøbenhavnske lærde efterretninger for aar 1808 31, 491–496. • Grímur Jónsson Thorkelin (1752–1829): Svar paa Hr. Pastor Helgesens recension af det nye testamente paa Island, Tillæg til Kjøbenhavnske lærde efterretninger 32 (1808). • Árni Helgason (1777–1869): Recensentens svar paa antikritiken i Tillægget af lærde efterretninger no. 32, Tillæg til Kjøbenhavnske lærde efterretninger 33 (1808), 525–528.

Rafrænn aðgangur: <https://baekur.is/bok/1ca0b1b4-6c8a-4dcf-b2cd-8060fec0a2be>

37 **Ágrip af biblíugreinum**

Ágrip af Bibliugreinum sem innihalda Høfudlærdóma og Skyldur Kristilegrar Trúar.

Að bókarklokum: „Kaupmannahöfn. Þryckt hiá Sebastian Popp, at forlagi Sira Johns Patersonar, árum efter burd vors herra Jesu Christi 1807.“

Útgáfustaður og -ár: Kaupmannahöfn, 1807
Prentari: Popp, Sebastian (1754–1828)
Umfang: 23 bls. 8°

Athugasemd: Án titilblaðs.

Efnisorð: Guðfræði ; Biblían

Rafrænn aðgangur: <https://baekur.is/bok/e4fb7ef7-fb6e-4561-a249-50a7b3c60acd>

38 **Biblía það er öll heilög ritning**

Biblía

Grútarbiblía

Hendersonsbiblía

Biblía, það er Aull heilaug Ritning útlaugd á Islendsku og prentud Epter þeirri Kaupmannahaufnsku Útgáfu[!] MDCCXLVII at forlagi þess Bretska og útlenda Felags til útbreislu Heilagrar Ritningar medal

allra þjóða. Kaupmannahöfn, Áre eftir Burd vors Herra og endurlausnara Jesu Christi MDCCCXIII af C. F. Schubart, prentara þess konongliga Foreldralausu Barna Huss.

Auka titilsíða: „Það Nya Testament Vors Drottens og Frelsara Jesu Christi“ Síðari hluti.

Útgáfustaður og -ár: Kaupmannahöfn, 1813

Prentari: Schubart, Carl Fridrich (-1830)

Umfang: [2], 1156, 288 [rétt: 388] bls. 8°

Útgáfa: 5

Athugasemd: Bókinni er skipt í tvo kafla, og er hvor sér um arka- og blaðsíðutal.

Efnisorð: Guðfræði ; Biblían

Rafrænn aðgangur: <https://baekur.is/bok/2c609cd2-0dd5-47d8-9045-dfd29d17076c>

39 **Það nýja testament vors drottins og frelsara**

Biblía. Nýja testamentið

Það Nya Testament Vors Drottens og Frelsara Jesu Christi eftir Þeirre annare útgáfu Bibliunnar á Íslensku. Prentat í Kaupmannahöfn af Þorsteine Einarssyne Rangel. 1813.

Útgáfustaður og -ár: Kaupmannahöfn, 1813

Prentari: Þorsteinn Einarsson Rangel (1757-1826)

Umfang: 288 [rétt: 388] bls. 8°

Útgáfa: 6

Útgefandi: Grímur Jónsson Thorkelin (1752-1829)

Efnisorð: Guðfræði ; Biblían

Rafrænn aðgangur: <https://baekur.is/bok/ab344f3c-abd3-4cbb-a2a1-850556d4bfa7>

40 **Hid nýja testamenti drottins vors**

Biblía. Nýja testamentið

Hid Nýja Testamenti Drottins vors Jesú Krists, að nýu útlagt að tilhlutun ens íslenska Biblíu-Félags. Videyar Klaustri 1827. Prentad af Faktóri og Bókprýckjara Schagfjord, á kostnad ens íslenska Biblíu-Félags.

Auka titilsíða: „Hid Nýja Testamenti Drottins vors Jesú Krists, að nýu útlagt að tilhlutun ens íslenska Biblíu-Félags. Fyrri Partur. Videyar Klaustri, 1825. Prentad af Faktóri og Bókprýckjara Schagfjord, á kostnad ens íslenska Biblíu-Félags.“ [2], 420 bls. 8°

Auka titilsíða: „Hid Nýja Testamenti Drottins vors Jesú Krists, að nýu útlagt að tilhlutun ens íslenska Biblíu-Félags. Síðari Partur. Videyar Klaustri 1827. Prentad af Faktóri og Bókprýckjara Schagfjord, á kostnad ens íslenska Biblíu-Félags.“ [2], 377 bls. 8°

Útgáfustaður og -ár: Viðey, 1827

Forleggjari: Hid íslenska bókmenntafélag

Prentari: Guðmundur Jónsson Skagfjörð (1758-1844)

Umfang: [4] bls. 8° Bókin kom í tveimur hlutum, og hefur hvor sitt titilblað og blaðsíðutal.

Útgáfa: 7

Þýðandi: Geir Vídalín (1761-1823)

Þýðandi: Sveinbjörn Egilsson (1791-1852)

Þýðandi: Árni Helgason (1777-1869)

Þýðandi: Ísleifur Einarsson (1765-1836)

Þýðandi: Steingrímur Jónsson (1769-1845)

Þýðandi: Jón Jónsson (1777-1860)

Þýðandi: Hallgrímur Hannesson Scheving (1781-1861)

Athugasemd: Að þýðingu unnu Geir biskup Vídalín (samstofna guðspjöllin), Sveinbjörn Egilsson (Opinberunarbók Jóhannesar), sr. Árni Helgason (Jóhannesar guðspjall, almennu bréfin), Ísleifur Einarsson (Postulasagan), Steingrímur biskup Jónsson (Rómverjabréf), Jón Jónsson lektor (aðrir Pálpistlar), Hallgrímur Scheving (Hebreabréf).

Efnisorð: Guðfræði ; Biblían

Bókfræði: Fiske, Willard (1831-1904): Bibliographical notices 1 (1886), 112. • Svavar Sigmundsson: Samanburður á Nýja testamentinu 1813 og 1827, *Studia theologica Islandica* 4 (1990), 175-202.

Rafrænn aðgangur: <https://baekur.is/bok/14fe7f80-5ba2-4a26-9d34-fa60706709e9>

- 41 **Stutt ágríp af biblíufrásögnum handa unglingum**
 Stutt Agrip af Biblíu Frásögum handa Unglingum. Skrásett af Sveini Borchmanni Hersleb ... Snúid á Íslensku. Videyar Klaustri, 1828. Prentað á kostnad Íslands konúngl. Landsuppfræðingar Stiptunar, af Fakt. og Bókprýckjara G. Schagfjord.
Útgáfustaður og -ár: Viðey, 1828
Forleggjari: Landsuppfræðingarfélagið
Prentari: Guðmundur Jónsson Skagfjörð (1758–1844)
Umfang: viii, 172 bls. 12°
Útgefandi: Magnús Stephensen (1762–1833)
Þýðandi: Guðmundur Jónsson Skagfjörð (1758–1844)
Viðprent: Magnús Stephensen (1762–1833): „Til Lesarans.“ iii.–iv. bls. Dagsett 5. apríl 1828.
Viðprent: Ólafur Jónsson (1560–1627): „Heilræði Olafs Jónssonar Prests til Sanda í Dýrafirði, frá 1596 til 1627.“ 169.–170. bls.
Viðprent: „Listi Yfir ennar konúngl. íslensku Vísinda Stiptunar Forlags-bækur ...“ 171.–172. bls.
Athugasemd: Þýðanda er ekki getið, en Jón Borgfirðingur hefur skrifað í eintak sitt (í Landsbókasafni) að hann sé Guðmundur Skagfjörð prentari. 2. útgáfa, Reykjavík 1844.
- 42 Horster, Joachim Frederik (1741–1800)
Ágríp af historíum heilagrar ritningar
 Jóachim Fridrik Horsters Agrip af Historíum Heilagrar Ritningar, Med Vidbætur, Sem inniheldur hid helsta til hefur borid, Guds søfnudum vidkomandi frá því Postular Drottins lifdu fram á vora daga. Selst óinnbundid á Prentp. 72 sz. Silfur-Mynt. Videyar Klaustri, 1837. Prentað á Forlag Sekret. O. M. Stephensens, af Bókprýckjara Helga Helgasyni.
Útgáfustaður og -ár: Viðey, 1837
Forleggjari: Ólafur Magnússon Stephensen (1791–1872)
Prentari: Helgi Helgason (1807–1862)
Umfang: 347 bls. 12°
Útgáfa: 4
Þýðandi: Hálfan Einarsson (1732–1785)
Viðprent: Þorlákur Þórarinnsson (1711–1773): „Nockur minnis vers, Orkt af Síra Þorláki sál. Þórarinssyni.“ 111.–114. bls.
Efnisorð: Guðfræði ; Biblían
Rafrænn aðgangur: <https://baekur.is/bok/57f968eb-2e0b-4f4a-8a63-287b5bbfd697>
- 43 Lücke, Friedrich (1791–1855)
A commentary on the epistles of St. John
 A Commentary on the Epistles of St. John, by Dr. Friedrich Lücke. Translated from the German, with additional notes, by Thorleif Gudmundson Repp. Edinburgh: Thomas Clark, 38. George Street. MDCCCXXXVII.
Útgáfustaður og -ár: Edinborg, 1837
Forleggjari: Clark, Thomas
Umfang: xii, 384 bls. 8°
Þýðandi: Þorleifur Guðmundsson Repp (1794–1857)
Viðprent: Þorleifur Guðmundsson Repp (1794–1857): „Translator's address to the reader.“ v.–xii. bls.
 Dagsett 10. nóvember 1836.
Athugasemd: „The Biblical Cabinet; or Hermeneutical, Exegetical, and Philological Library. Vol. XV.“
Efnisorð: Guðfræði ; Biblían
- 44 Chemnitz, Martin (1555–1586)
 Leyser, Polycarpus (1552–1610)
 Gerhard, Johann (1582–1637)
Harmonia evangelica
 Harmonia Evangelica, Það er: Samhljóðan Gudspjallanna, Um vors Drottins Jesú Kristí Holdgan og Hingadbúrd, hans Framferdi, Lærdóm, Kénningar og Kraptaverk, hans Pínu, Dauda, Upprisu og Uppstigning, svo sem þeir heilögu Gudspjallamenn, Mattheus, Markús, Lúkas og Jóhannes hafa um sérhvert skrifad. Samantekin af D. Martino Chemnitio. D. Polycarpo Lysero, og D. Johanne Gerhardo. III. Útgáfa. Videyar Klaustri, 1838. Prentud á Forlag Sekretéra O. M. Stephensens, af Bókprýckjara Helga Helgasyni.

Útgáfustaður og -ár: Viðey, 1838
Forleggjari: Ólafur Magnússon Stephensen (1791-1872)
Prentari: Helgi Helgason (1807-1862)
Umfang: [4], 335, [1] bls. 8°
Útgáfa: 3

Þýðandi: Þórður Þorláksson (1637-1697)
Viðprent: „Til Lesarans.“ [3.-4.] bls.
Viðprent: „Appendix Triplex Þrennslags Vidbætur. I. Um farsællegann framgang Evangelii ...“ 269.-274. bls.

Viðprent: „II. Stutt Agrip ...“ 275.-285. bls.

Viðprent: „III. Um Foreydslo og Nidurbrot Borgarinnar Jerúsalem.“ 286.-303. bls.

Viðprent: „Ennfremur til upplýsingar, I. Lítil Frásögn, um Abgarum Kóng ...“ 304.-305. bls.

Viðprent: Adrichem, Christian: „II. Um þrennslags Dóms úrskurd ...“ 306.-308. bls.

Viðprent: „Krossgángen sjálf ...“ 309.-314. bls.

Viðprent: „Observatio ...“ 315.-316. bls.

Viðprent: „Prefaldt Registur Þessarar Bókar.“ 317.-335. bls.

Prentaþbrigði: Til er eldri gerð tveggja fremstu blaðanna; þar hefst texti titilsíðu svo: „Harmonia Evangelica, Það er: Gudspjallanna Samhljóðan ...“ Í stað orðanna „III. Útgáfa.“ stendur þar: „Selst óinnbundin á Prentpappír 68 sz. Silfur-Mynt.“ Formáli útgefanda er þar aðeins á [3.] bls. og án fyriragnar; þar segir: „Sökum þeirrar Pappírseklú, sem þenna vetur hefir verið við Prentverkið og orsakast hefir af Póstskipsins útivist, varð ei nema Textinn fullkomnadur að prentun, en merki eg að almenníngur sakni þess Þrennslags Vidbæturs og Þrefalda Registurs, sem fylgir eldri Útgáfunum, kann þetta hvortutveggja að væntast frá Prentverkinu að útkoma, við fyrstu hentugleika, til haganlegrar samanbindingar við Textann síðarmeir.“ Texti Harmoníu endar með 17. örk (á 268. bls.) sem er aðeins 6 blöð. Síðan hefur verið aukið við og þá jafnframt prentuð ný titilsíða og annar formáli.

Efnisorð: Guðfræði ; Biblían

Rafrænn aðgangur: <https://baekur.is/bok/4b6a9be6-30dd-4db5-9fe0-d03ecb49ddb>

- 45 Chemnitz, Martin (1555-1586)
Leyser, Polycarpus (1552-1610)
Gerhard, Johann (1582-1637)

Harmonia evangelica

[Harmonia Evangelica. 1839.]

Varðveislusaga: Tómas Sæmundsson gaf út prentað boðsbréf 26. janúar 1838 um endurskoðaða gerð Harmoníu sem hann hugðist gefa út fyrir fardaga 1839. Af útgáfu varð ekki.

Efnisorð: Guðfræði ; Biblían

Bókfræði: Tómas Sæmundsson (1807-1841): Bréf, Reykjavík 1907, 236 og 247.

- 46 **Biblía**

Biblía

[Upphaf biblíuprentunar. Viðey 1840 eða -41.]

Útgáfustaður og -ár: Viðey, e.t.v. 1840-1841

Umfang: 88 bls. 4°

Útgáfa: 5

Varðveislusaga: Eitt eintak þekkt er í Landsbókasafni. Hér eru prentaðar 11 arkir, 1. Mósebók og 2. Mósebók fram í 18. vers 24. kap., síðustu orðin: „Og Móses gekk midt inn í skýid, og sté [...]“. Textinn er settur eftir Vajsenhússbiblíu 1747 eins og gert er ráð fyrir í boðsbréfi Ólafs M. Stephensen 6. mars 1836. Hætt var við útgáfu þessarar textagerðar. Arkirnir eru án prentaðs titilblaðs, en Páll Pálsson stúdent hefur skrifað titilblað framan við eintakið með þessum texta: Genesis og 23 Capitular af Exodus. Prentud í Videy, að forlagi Sekretera O. M. Stephensen, 1840 á 41. en hætt við, þegar byrið var á útgáfu, hinnar yfirsöðudu og Leidréttu Biblíu – alment nefndri „Videyar-Bibl.“ – prent. árið 1841.

Efnisorð: Guðfræði ; Biblían

Rafrænn aðgangur: <https://baekur.is/bok/3393c587-4bb7-4b86-b55e-fbe50f185281>

- 47 Rosenmüller, Ernst Friedrich Karl (1768-1835)

The mineralogy and botany of the Bible

The Mineralogy and Botany of the Bible. By E. F. C. Rosenmüller, D. D. Translated from the German, with additional notes by T. G. Repp and the rev. N. Morren. Edinburgh: Thomas Clarke, 38. George Street. MDCCCXL.

Útgáfustaður og -ár: Edinborg, 1840
Forleggjari: Clark, Thomas

Þýðandi: Þorleifur Guðmundsson Repp (1794–1857)

Þýðandi: Morren, Nathaniel

Athugasemd: „The Biblical Cabinet; or Hermeneutical, Exegetical, and Philological Library, vol. XXVII.“

Þorleifur Repp þýddi fyrstu 243 bls. bókarinnar.

Efnisorð: Guðfræði ; Biblían

48 Jón Jónsson (1777–1860)

Biblía það er heilög ritning

Biblía

Viðeyjarbiblía

Jedoksbiblía

Biblía það er: Heilög Ritning. I 5ta sinni útgáfin, á ný yfirsíðuð og leiddrétt, að tilhlutun ens íslenska Biblíu-félags. Selst óinnbundin á skrifpappir 7 rd. Silfur-myntar. Videyar Klaustri. Prentuð með tilstyrk sama Félags, á kostnað Sekretéra O. M. Stephensen. 1841.

Útgáfustaður og -ár: Viðey, 1841

Forleggjari: Ólafur Magnússon Stephensen (1791–1872)

Umfang: viii, 1440, [1] bls. 4°

Útgáfa: 6

Þýðandi: Árni Helgason (1777–1869)

Þýðandi: Sveinbjörn Egilsson (1791–1852)

Þýðandi: Ásmundur Jónsson (1808–1880)

Þýðandi: Helgi Guðmundarson Thordersen (1794–1867)

Þýðandi: Hannes Stephensen (1799–1856)

Þýðandi: Jón Jónsson ; yngri ; lærði (1759–1846)

Þýðandi: Þorsteinn E. Hjálmarsen (1794–1871)

Þýðandi: Markús Jónsson (1806–1853)

Þýðandi: Ólafur Johnsen Einarsson (1809–1885)

Þýðandi: Jón Jónsson (1808–1862)

Athugasemd: Þetta er 6. pr. biblíunnar, en ekki hin 5. eins og segir á titilsíðu. Nýja testamentið er prentað hér lítið breytt eftir útgáfunni 1827; að endurskoðun á þýðingu Gamla testamentisins unnu sr. Árni Helgason (1. Mósebók, Rutarbók, Samúelsbækur, Konungabækur, Jobsbók, Davíðssálmar, Orðskviðir, Predikarinn, Ljóðaljóð, Jeremías, apokryfar bækur allar nema fyrri Makkabeabók), Sveinbjörn Egilsson (2. Mósebók, spámannabækur allar nema Jeremías og Harmagrátur), Jón Jónsson lektor (3. Mósebók), sr. Ásmundur Jónsson (4. Mósebók), sr. Helgi Thordersen (5. Mósebók), sr. Hannes Stephensen (Jósúabók), sr. Jón Jónsson í Möðrufelli (Dómarabók), sr. Þorsteinn Hjálmarsen (Kroníkubækur), sr. Markús Jónsson (Esrabók, Nehemíabók), sr. Ólafur E. Johnsen (Esterarbók), sr. Jón Jónsson í Steinnesi (Harmagrátur, fyrri Makkabeabók).

Efnisorð: Guðfræði ; Biblían

Rafrænn aðgangur: <https://baekur.is/bok/77e6d256-f526-4278-ac0e-bbf902568e22>